

SPOROČILO ZA JAVNOST

Celje, dne: 14. 10. 2020

16. oktober, Svetovni dan hrane

Škropljenje ekološko pridelane hrane?

Brez uporabe sredstev za varstvo rastlin bi na svetu pridelali vsaj pol manj hrane. Si to lahko privoščimo? Naloga agronomov je zagotoviti pridelavo hrane za ljudi in živali, pravijo v Cinkarni Celje, kjer proizvajajo tri pripravke za varstvo rastlin, dovoljene tudi v ekološki pridelavi. V luči svetovnega dne hrane so zbrali nekaj najpogostejših zmot in stereotipov o ekološki pridelavi (slovenske) hrane, s katerimi se srečujejo na terenu.

Slovenski kmetje so lani pridelali približno 140.000 ton pšenice, 120.000 ton zelenjave, 89.000 ton sadja. Kljub temu smo od skupne razpoložljive količine uvozili 80 % sadja, od skupne količine zelenjave, krompirja in pšenice pa okoli 60 %. To pomeni, da smo zelo odvisni od uvoza, kar znižuje našo prehransko varnost. A na drugi strani veseli podatek, da je bilo lani v Sloveniji za 5 odstotkov več ekoloških kmetijskih gospodarstev v primerjavi z letom 2018. (SURS, 2020)

Tudi ekološki pridelki so škropljeni s pripravki za varstvo rastlin

Trenutno se v Sloveniji po smernicah za ekološko pridelavo obdeluje od 5 do 10 % obdelovalnih kmetijskih površin, do leta 2030 naj bi v Evropski uniji ekološko kmetovali na četrtini kmetijskih zemljišč. V javnosti pogosto zmotno velja, da se v ekološki pridelavi ne uporablja pripravkov za varstvo rastlin.

Pojavljajo se namreč nove bolezni, invazivni pleveli, škodljivci, ki v novem okolju nimajo naravnih sovražnikov, zato se praviloma hitro »prerazmnožijo« (koruzni hrošč, pušpanova večča, marmorirana smrdljivka, hrušev ožig, orehova muha, vrtni lazar, ameriški škržat...). Največje zmanjšanje pridelkov povzročajo glive in bakterije, zato fungicidi predstavljajo kar 71% vseh sredstev, ki se uporabijo v Sloveniji. Res pa točno določene pripravke kmetje na ekološki kmetiji uporabijo šele, ko izčrpajo vse sonaravne načine za varstvo rastlin.

Ekološki pripravki za varstvo rastlin

Sredstva za varstvo rastlin, ki se jih lahko uporablja v ekološkem kmetijstvu, morajo biti v skladu z veljavno zakonodajo RS in EU, še posebej pa z Uredbo o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških pridelkov.

Osnova ekološke pridelave bazira na anorganskih fungicidih, kamor sodijo bakrovi in žveplovih pripravki. Takšna fungicida sta npr. Cuprablau Z 35 WP in Pepelin WG, ki ju proizvajamo v Cinkarni Celje. Prednost ekoloških pripravkov je v tem, da so manj strupeni za neciljne organizme, okolje in ljudi, nekateri pripravki pa so tudi nestrupeni. Večina teh sredstev se ne akumulira v okolju. Pri bakrovih pripravkih sicer obstaja možnost, da se le-ta kot težka kovina kopiči v tleh, zato je skupen vnos čistega bakra omejen na 4 kg letno.

Škropiva ob pravilni uporabi in upoštevanju karence niso nevarna. Uporabnik mora zanje pridobiti posebno izkaznico, s katero pridobi pravico in znanje za uporabo FFS. To

Celje, dne: 14. 10. 2020

pomeni, da jih zna pravilno odmeriti, škropiti v pravilnem obdobju in ustreznih vremenskih pogojih. Uporabniki lahko odpadno embalažo po uporabi brezplačno oddajo na enem izmed za ta namen določenem zbirnem mestu.

Resorno ministrstvo sicer nad ostanki pesticidov izvaja redni nadzor. Vsako leto odvzame približno 850 vzorcev kmetijskih pridelkov. (<https://www.gov.si teme/ekoloska-pridelava/>)

Tako v Sloveniji glede na znane raziskave v 60 % pridelkov ni ostankov fitofarmaceutskih sredstev, v 39,4 % pa so ostanki zaznani, toda pod najvišjo dovoljeno količino oz. mejo, ki določa varno prehrano ljudi in živali.

Uživanje nagnitega jabolka je lahko nevarno

Pridelki, ki sčasoma nagnijejo, so manj primerni za zaužitje, saj glive (plesni) s svojimi hifami prodirajo globoko v notranjost sadeža. Glive lahko proizvajajo mikotoksine, ki so ob zaužitju lahko bistveno bolj škodljivi kot zaužitje škropljene hrane.

Znane so tudi zastrupitve ljudi in živali, saj se npr. po močnejši toči ali napadu škodljivih žuželk, na koruzi in žitih razvijejo plesni, ki proizvajajo zelo strupene snovi. Strupene snovi pa proizvajajo tudi nekatere glivične bolezni na sadnih rastlinah, zato je še posebej v ekološki pridelavi smiselno njihovo zatiranje z bakrovimi in žveplovimi pripravki.

Kakšno hrano torej kupiti, če nimamo svojega vrta? Lokalno, sezonsko, slovensko.